

Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z autyzmem

Renata Werpachowska – Fundacja SYNAPSIS

Aleksandra Sztajerwald – Fundacja SYNAPSIS

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji,
finansowanego z Funduszy EOG

Bibliotekarzu zaprzyjaźnij się z osobą z autyzmem

Celem projektu jest podniesienie kompetencji bibliotekarzy w zakresie obsługi czytelników z autyzmem oraz pokazanie osobom z autyzmem i ich opiekunom, że biblioteka może być miejscem w którym warto spędzać czas wolny.

Biblioteki to także przestrzeń społeczna, która pozwala osobie z autyzmem ćwiczyć się w kompetencjach społecznych.

Co robimy:

- Wizyty w bibliotekach Partnerskich
- Szkolenia dla pracowników bibliotek
- Grywalizacja
- Pomoce (mapa biblioteki, rozmówki, przybornik, karta, filmy, znaczki)
- Strona internetowa
- Publikacja podsumowująca

Korzyści dla pracowników bibliotek

Korzyści dla osób z autyzmem

Autystyczni i neurotypowi

Autyzm to całościowe zaburzenie rozwoju.

Zaburzone trzy sfery:

- relacji i kontaktów społecznych
- porozumiewania się
- zachowań, zainteresowań i aktywności

Autyzm

Autyzm spowodowany jest uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego.

To inny sposób obierania świata
i funkcjonowania w nim.
Autyzm **NIE JEST CHOROBA**.

Autyzm wczesnodziecięcy zespół Aspergera

- Leo Kanner – amerykański psychiatra – 1943 rok. „niezdolność do wchodzenia w normalny sposób w relacje z ludźmi”, „skrajne wycofanie”
- Hans Asperger- austriacki pediatra- 1944 rok. „osoby przejawiające trudności w interakcjach społecznych, opór wobec zmian, nieudolność komunikacyjną i niezwykle umiejętności”

„Autyzm pochodzi z wnętrza, nie z zewnątrz. Musicie nauczyć się rozumieć osoby autystyczne poprzez ich sposób myślenia, poprzez ich, odmienny od naszego, sposób przetwarzania informacji.”

Wprowadzenie do książki Hilde de Clercq „Autyzm od wewnątrz”

Autyzm a płeć

- Częstsze występowanie autyzmu u chłopców /mężczyzn niż dziewcząt/kobiet (3:1 lub 4:1) – (Gillberg, Steffenburg, Schaumann, 1991)
- We wcześniejszych badaniach zauważono u dziewcząt głębsze problemy w rozwoju niż u chłopców (Gualtieri, Hicks, 1985), czego nie potwierdzają późniejsze badania (Pisula, Waligórski, 2004, Głowacki 2004)

E. Pisula „Małe dziecko z autyzmem” 2005

Inne problemy występujące u osób z autyzmem

Zaburzenia:

- sensoryczne
- centralnej koherencji
- teorii umysłu
- funkcji wykonawczych

Dodatkowo:

- problemy somatyczne
- problemy neurologiczne

Inne ważne aspekty funkcjonowania poznawczego osób z autyzmem

- Myślenie obrazami
- Specyficzna ciekawość poznawcza i motywacja wewnętrzna
- Wybiórcze zainteresowania
- Problem z uczeniem się przez naśladowanie

Spektrum zaburzeń autystycznych

„W szkole wszystko jest takie ruchliwe, wszyscy są zajęci, wydaje się że wszystkie dzieci i wszyscy nauczyciele mają jakiś cel, a ja nigdy nie domyśliłem się do końca jaki?
Wiem że jesteśmy tam, by się uczyć, ale wydaje się, że dzieje się tam znacznie więcej. To tak jak by zaczynać grę bez znajomości zasad i haseł.”

„Świry, dziwadła i Zespół Aspergera” Luke Jakson

Terapia osób z autyzmem

- Osoba z autyzmem wymaga kompleksowej terapii, która polega na stworzeniu indywidualnego programu terapeutycznego. Dostosowany jest on do potrzeb i możliwości osoby oraz rodziców. Powinien on zapewniać różnorodność oddziaływań terapeutycznych obejmujących stymulację: sensoryczną, rozwoju psychoruchowego, poznawczego oraz społeczno-emocjonalnego. Szczególnie ważne jest uwzględnienie w nim prowadzenia terapii ukierunkowanej na rozwijanie zabaw relacyjnych, tematycznych i symbolicznych oraz terapii logopedycznej nastawionej na rozwój umiejętności komunikowania się.
- Terapia osoby z autyzmem prowadzona jest na terenie domu przez rodziców i ich pomocników w placówkach, w których jest OZA oraz przez terapeutów np. mowy, integracji sensorycznej itp. Ważnym elementem tej kompleksowej terapii jest wsparcie psychologiczne rodziców.

Savoir vivre w relacji z osobami z autyzmem

- Bądź przyjazny, ale nie narzucaj się.
- Nie zniechęcaj się, gdy osoba z autyzmem, z którą rozmawiasz, nie patrzy Ci w oczy.
- Dawaj czas na odpowiedź i bądź cierpliwy, gdy rozmówca nie odpowiada natychmiast na zadawane pytania.
- Bądź przewidywalny. Uprzedzaj o zmianach. Nie zaskakuj.
- Używaj krótkich zwrotów i jasnych, konkretnych sformułowań. Podawaj przykłady.
- Unikaj abstrakcyjnych pojęć, żartów, ironii, dwuznaczności, porównań i metafor.

Savoir vivre w relacji z osobami z autyzmem

- Upewnij się, że osoba z autyzmem, z którą rozmawiasz wie o co Ci chodzi.
- Mów czego oczekujesz od danej osoby np.: zamiast powiedzieć czego nie chcesz - „Nie biegaj”, powiedz, co dana osoba może zrobić: „Możesz chodzić powoli”.
- Jeżeli masz kontakt z osobą niemówiącą, spróbuj skorzystać z alternatywnych sposobów komunikacji np.: możesz poprosić o wskazanie obrazka, piktogramu, wybranie odpowiedniego przedmiotu, a w przypadku osób posługujących się pismem o zapisanie swojej odpowiedzi lub zadanie pytania na kartce lub komputerze.
- Pamiętaj, że osoba z autyzmem może czuć się zaniepokojona w nowej sytuacji. Objawem niepokoju i braku poczucia bezpieczeństwa mogą być tzw. manieryzmy ruchowe np.: kołysanie się, machanie rękami, podskakiwanie. Staraj się nie zwracać na nie uwagi. Nie jest to przejaw agresji. Jeżeli jednak manieryzmy będą się nasilać, może to oznaczać, że sytuacja jest zbyt trudna dla osoby ze spektrum autyzmu. Zaproponuj wówczas przejście do spokojniejszego miejsca. Możesz również zapytać osobę wspierającą (rodzica, opiekuna) czy i jaki sposób mógłbyś pomóc.

Polecane filmy

Podróż Marii -

<https://www.youtube.com/watch?v=iY10l7pbe2o>

Akademia Specjalistów -

<https://www.youtube.com/watch?v=IVbkH6o-PfA>

Autyzm wprowadza zmysły w błąd – ZMYSŁY –

<https://www.youtube.com/watch?v=AuB1lsHPAkw>

Autyzm wprowadza zmysły w błąd – ZACHOWANIA -

<https://www.youtube.com/watch?v=vzr5VjpHHW4>

Ośrodek Dom i Praca SYNAPSIS –

<https://www.youtube.com/watch?v=Uu85j5Zki1Y>

Przedszkole Fundacji SYNAPSIS –

<https://www.youtube.com/watch?v=Sstq66x9tmk>

Zrozumieć czym jest autyzm –

<https://www.youtube.com/watch?v=cOOk13R-r9g>

Dziękujemy!

Renata Werpachowska

Fundacja SYNAPSIS

r.werpachowska@synapsis.org.pl

Aleksandra Sztajerwald

Fundacja SYNAPSIS

a.sztajerwald@synapsis.org.pl

